Een kerstverhaal

Ik was met mijn zoon in **Kasparus**, een dorp in Polen.
We waren daar omdat de brouwerij van mijn zoon ook **Kasparus** heet en zo heet hij zelf ook. Soms vallen namen samen en blijkt dat geen toeval. Het was vlak voor de kerst.

We bezochten een vrouw in een klein huisje aan de rand van het dorp. Zij was een van de weinigen die nog voldoende Duits sprak om met ons te praten. Rondom haar huis stonden fruitbomen, alsof ze het huis beschermden. Het duurde niet lang voordat de man met de bijnaam **Pere Jezus** begon over *die dingen*. Zo vaak zelfs, dat het woord bij ons thuis inmiddels niet meer gebruikt kan worden zonder dat iemand roept:
"Andere plaat, deze hebben we al tien keer gehoord."

We liepen door de boomgaard. Na genoeg peren te hebben gezien, riep ze plots:
"O, deze moet je nog zien, die heeft mijn vader gepoot. Dit is een **Józefinka**. Die doet het hier goed."

We werden naar binnen geloodst. Bier, worst, wodka en brood vormden de maaltijd.
Ik keek rond. Een paar schilderijtjes hingen aan de muur.
"Ja, die heb ik zelf gemaakt," zei mevrouw, die wij inmiddels al als een vriendin beschouwden.
"Nog een glaasje?" zei mijn zoon Kasper.

Toen werd mijn blik gevangen door een lijst aan de muur. Daarin zat een brief, op grof papier, met ronde en vierkante stempels: **Kriegsgefangenenpost**.
Ik herkende namen. **Wewelsburg**. Meerdere stempels.
Ik probeerde te lezen.

De vrouw — **Karolina**, ik schatte haar ver in de tachtig — zag het en begon de bijna onleesbare tekst hardop voor te lezen:

„Kinder, Mutter,
Euer Vater wird auch dieses Jahr zu Weihnachten nicht bei euch sein.
Ich bin gesund.
Alles ist gut.
5. Oktober 1943
Vater"

Ik keek haar aan. Ik dacht: *dit is dramatisch* en tegelijk wist ik dat woorden niet kunnen uitdrukken hoe erg dit moet zijn geweest voor haar.

Ze vertelde verder.
Haar vader was in 1939 als Pools officier gevangen genomen en tewerkgesteld bij de **Wewelsburg**. Als klein meisje ging ze iedere dag kijken of er een brief was. Die kwam nooit. Het leven van haar moeder was verwoest. Liefde kan ook in Polen moordend zijn.

Toen de tweede bezetter eindelijk vertrok, lag haar moeder al achter de kerk begraven.

Op de **derde adventszondag** reed de pastoor met een auto door het dorp en liet omroepen:
"Czerwone Krzyż przyniesie listy dziś po południu."
Het Rode Kruis komt vanmiddag brieven brengen.

Ze gingen naar de kerk. Het **Duitse Rode Kruis** stond daar. Ja et had veel moeite gekost om nog voor de Kerst de papieren bij elkaar te krijgen , In de Kerstdienst zouden de verdwenen mannen en zonen uitvoerig worden herdacht. Riep de pastoor. Deze was ook dikke mik met de Duitsers
"Stomme *Szwaby* (moffen)," zei ze zacht.
(De Poolse teksten heb ik opgezocht; verstaan of onthouden kon ik ze niet. Deze perelaar draagt andere vruchten.)

Ze werd opgeroepen: **Dubicki**.
Ze kreeg een kaart:

Adam Dubicki
Wewelsburg
3 april 1945 — gestorven

En een envelop.
Daarin zat deze brief. De brief die nu is ingelijst, met hout van de **Józefinka**.

Op **Wigilia**, kerstavond 24 december, lag de brief in de envelop op tafel. Ze braken de **opłatek** — het witte brood — terwijl de brief zwijgend tussen hen lag.
"Als mijn kinderen met kerst hier zijn," zei Karolina, "bidden we samen voor de brief."

Kasparus stond achter mij en zei:
"Nou, je kerstverhaal heb je weer bij elkaar."

Met kerst breekt men in Polen samen het brood, op een blanke tafel.

Aan de lezer:
een zalig Kerstfeest gewenst.